Eindelijk wil ook de VVD geen fiscale windhandel

Stop subsidie op schuld

Het probleem met al die aftrekposten, waaronder de hypotheekrenteaftrek, is de fiscale verstoring, aldus Lans Bovenberg en Arnoud Boot.

Halbe Zijlstra, fractievoorzitter van de VVD, ziet nu eindelijk in dat al die aftrekposten, heilige huisjes waaronder de hypotheekrenteaftrek, een rem zijn op privaat initiatief en economische groei. Geloofwaardigheid van het pleidooi voor een kleinere overheid (en meer markt) dwingt de VVD haar standpunten te herzien.

Aftrekposten zijn in wezen gederfde belastinginkomsten. Ter compensatie ontstaat fiscale windhandel met hogere tarieven als gevolg. Veel aftrekposten zijn bizar en de hypotheekrenteaftrek is er een goed voorbeeld van. Een aftrek die het maken van schulden bevordert. Je wordt zodoende een dief van je eigen portemonnee als je niet meedoet aan dat nationale gezelschapsspel van hypotheekschuld maximeren.

Sommigen in de politiek houden zich nog van de domme. Zij menen dat de hypotheekrenteaftrek goed zou zijn omdat iedereen zich dan een eigen huis kan veroorloven. We hebben het geweten: de huizenprijzen werden opgedreven en jongeren zogen zich tot de nok toe vol met schuld. Hun toegang tot de woningmarkt nam flink af. En nu de opgeblazen woningmarkt leegloopt, betalen vele jonge huizenbezitters de hoofdprijs.

Deze woningmarkt lijkt eigenlijk niet meer op een echte markt. Dat komt vooral door de hypotheekrenteaftrek, maar ook huursubsidies en slecht functionerende woningcorporaties zijn daar debet aan. Zelfs een centraal geleide planeconomie zou moeite hebben met de bemoeizuchtige overheid zoals we die de afgelopen jaren gekend hebben.

De VVD hing jarenlang het standpunt aan dat de hypotheekrenteaftrek een compensatie was voor te hoge belastingtarieven. Gelukkig lijkt haar fractievoorzitter Halbe Zijlstra nu eindelijk in te zien dat dit een drogreden was – de hypotheekrenteaftrek leidde juist tot nog hogere marginale tarieven.

Zeker voor de VVD zou de subsidie op het maken van schulden - en daarmee de discriminatie van risicodragend eigen vermogen – een doorn in het oog moeten zijn. Ondernemerschap betekent immers risico's nemen. En om die risico's te kunnen nemen is juist eigen vermogen nodig. Hoe is dat te rijmen met het subsidiëren van schulden? En waarom zou het goed zijn jonge mensen een huis in te drijven met torenhoge schulden? We willen toch juist mobiliteit in de markten? Op mensen die zich vast hebben getimmerd in een te duur huis zitten we helemaal niet te wachten.

> De woningmarkt lijkt eigenlijk niet meer op een echte markt

Een overvloed aan vreemd vermogen heeft de Nederlandse economie de laatste jaren behoorlijk verziekt. De overmatige private schuld bezorgde de Nederlandse economie een waterhoofd en maakte haar extra volatiel. In het jargon, procyclisch: in goede tijden extra hard omhoog, in slechte tijden extra hard omlaag.

De uitbundige kredietverlening die plaatshad vóór de crisis had nog een nadelig gevolg. De overheid overschatte hierdoor de economische groei en trad in haar uitgaven buiten de kaders. Resultaat was een almaar groeiende overheid. Een VVD die vasthoudt aan het fiscaal subsidiëren van schulden, draagt dus eigenlijk bij aan het vergroten van de overheid. Een handeling die haaks staat op wat de VVD uitdraagt.

Gelukkig heeft er nu een revolutie plaatsgevonden bij de grootste regeringspartij. Eindelijk laat de VVD een consistente visie horen op de welvaartstaat. Het verhaal dat u van deze partij kent is dat de overheid klein moet zijn zodat ze privaat initiatief niet in de weg zit. Ja, de overheid moet gehoor geven aan de noden van zwakkeren en pechvogels. En ja, de overheid is onmisbaar in het leveren van essentiële collectieve voorzieningen. Van politie tot bijstand rekenen mensen op de overheid. Maar verder past de overheid terughoudendheid. Eindelijk is de fractievoorzitter van de VVD bereid deze visie ook door te voeren in het verstoorde belastingsysteem. Eindelijk ziet Halbe Zijlstra in dat juist de aftrekposten verstorend werken.

Linkse en rechtse partijen moeten het nu eens zien te worden over een herziening van het fiscale stelsel. Aan het kabinet de opdracht om niet in een bezuinigingsreflex te schieten, maar oog te hebben voor het werkelijk gezond maken van de economie.

Halbe Zijlstra's pleidooi is een aansporing om iets te doen aan het waterhoofd van de Nederlandse economie. Een aansporing om de economie weerbaarder te maken en minder gevoelig voor schokken. De overheid hoeft dan een minder grote rol op zich te nemen in het stabiliseren van de private sector.

Voor liberalen muziek in de oren: eindelijk ruim baan voor de private sector en ondernemerschap. Nu de grootste regeringspartij 'om' is kan het kabinet aan de slag. Economische groei vereist een minder verstorend fiscaal stelsel. Met blind bezuinigen komen we er niet.

Arnoud Boot is hoogleraar economie aan de Universiteit van Amsterdam.
Lans Bovenberg is hoogleraar economie aan de Universiteit van Tilburg.